

ՍՅՈՒՆԻԱՍ ԵՐԿԻՐ

Գինը 100 դրամ:

ԵՐԵՎԱՆԻ
31 ՅՈՒՆԻՍԻ 2012թ.

№ 18 (259)

www.syuniacyerkir.am

... Թե հայերը թուրքի են սպանում, ախր դուք էլ հայ եք, բա ձեզ ինչո՞ւ են սպանում:
ԱՎԿԵԼ ԲԱԿՈՒՆՅԱՆ

Սիսիան. ֆինիսիա և կոմեդիա

ՎԱՐԱԳՈՒՅՐՆ ԻԶԵՏՆԵԼՈՒՑ ԱՌԱՋ

Այս օրերին Սիսիանում հիշում են «Պայացներ» օպերայի հերոս Կանիոյի վերջին խոսքը՝ «Ֆինիսիա և կոմեդիա», որ նշանակում է՝ կապակերպությունն ավարտվեց:

...Մենք մի քիչ շատ էինք կարեւորել ու կախազանցել սեպտեմբերի 9-ին կայանալիք ընտրության հնարավոր դերակատարների կշիռը Սիսիանի հասարակական-քաղաքական կյանքում: Եվ «Սյունյաց երկիր» ս.թ. մայիսի 31-ի համարում գրել էինք. «... Եթե նրանք մրցապայքարի դուրս գան ու պարտվեն, ապա այլևս չեն ունենա չկրակված փամփուշտ, եւ դա կլինի նրանցից յուրաքանչյուրի վերջին ճակատամարտը»: Իրադարձությունները Սիսիանում, մինչդեռ, այնքան արագ զարգացան, որ տեղական շատ լիդերների՝ վերջին ճակատամարտին չմասնակցելու հարցը նախապես կանխորոշվեց: Եվ ոչ թե այն բանի համար, որ իրենք չեն ուզում, այլև՝ հարկադրված են, քանի որ իրենց կարգադրված է խելոք մնալ, եւ որպեսզի ծօծադելի չլինի նրանց ճահանջը՝ հանձնարարված է տեղի-անտեղի կրկնել՝ «Ես պետության զինվորն եմ», «Նախագահականից եմ ինձ խնդրել» եւ այլն: Այնպես որ՝ Սիսիանում շարունակվում է «տեղական կուռքերի հուղարկավորություն» աննախադեպ սեզոնը, որ մեկնարկել էր Աժ ընտրությունների շրջանում, եւ երեկվա մի շարք «կուռքեր», որ դռն էին ծեծում վերջին ամիսներին, այլևս եւ ընդմիջտ ողորմելի են թվում: Վերջին փամփուշտի առկայությունն էլ, ըստ երեւոյթին, թվացյալ էր:

Իսկ ի՞նչ կատարվեց Սիսիանում: Նախ՝ ԳԻՄԻ Սիսիանի խորհուրդն առաջադրեց քաղաքապետի իր թեկնածուին՝ Սամվել Թանգյանին (այդ դերին հավակնում էին շատերը): Չնայած դրան՝ ԳԻՄԻ սիսիանյան մյուս թեկնածուի՝ Արթուրյանի համարեց սովորական ինքնագործունեություն, ԳԻՄԻ ղեկավարության հետ չհամաձայնեցված քայլ:

Մյուս կողմից՝ չեն դադարում խոսակցություններն առ այն (դա են վկայում նաեւ ԳԻՄԻ մեր աղբյուրները), որ ԳԻՄԻ-ի ու ԲԳԿ-ի միջեւ ներկայումս տեղի ունեցող առեւտրում քննարկվում է նաեւ Սիսիանի քաղաքապետի հարցը: Իբր ԲԳԿ-ն, Գյումրիի եւ մի շարք այլ համայնքների օրինակով, խնդրում է ԳԻՄԻ-ին՝ սեպտեմբերի 9-ին գորակցել Սիսիանի իր թեկնածուին: ԳԻՄԻ-ն, ըստ էության, պատրաստ է զոհաբերել շատ-շատ բաներ, եթե ԲԳԿ-ն ԳԻՄԻ նախագահի առաջիկա ընտրության ժամանակ Գյումրապետականի թեկնածուին սատարելու երդում տա: Եթե առեւտրական այդ գործարքը կայանա, ապա՝ ա) Սամվել Թանգյանը կզոհաբերվի ԲԳԿ-ի ուղերթի տակ, ինչն ուժգին ապաստակ կլինի ոչ միայն նրան, այլև ԳԻՄԻ-ի տեղական ու մարզային կառույցներին, բ) ԳԻՄԻ-ի տեղական գործիչները, որ չորս տարի շարունակ վարկաբեկում էին ԲԳԿ-ական քաղաքապետ Աղասի Դակոբջանյանին, պետք է գնան եւ աջակցեն նույն Աղասի Դակոբջանյանին:

Ճարտանկությունը՝ էջ 2

Գորիս, Յոթն աղբյուր հուշարձանը:

Տապալված է Գորիսի կոմունալ տնտեսության կառավարումը

ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ

Գորիսեցիներն օրինական հպարտությամբ ենք հիշում եւ նշում (պատեհ-անպատեհ), որ Գորիսը, իբրեւ քաղաք, հիմնադրվել է 142 տարի առաջ, որ այն Արեւելյան Հայաստանի (19-րդ դարավերջի եւ 20-րդ դարասկզբի) չորս քաղաք-

ներից մեկն է, որ Գորիսն այսօր էլ՝ յուրահատուկ ճարտարապետությամբ, հայաստանյան քաղաքների պատկեր է... Սակայն այդ ճշմարտությունների կողքին կա մեկ այլ ճշմարտություն եւս. դեռեւս Հռոմի ժամանակներից քաղաք երեւոյթի ամենաառաջին առանձնահատկությունը կամ բնորոշիչը համարվել է տվյալ բնակավայրի ենթակառուցվածքների՝ ասել է թե՛ կոմունալ տնտեսության վիճակը:

Փորձենք Գորիս քաղաքը դիտարկել հենց այդ տեսանկյունից: Եվ առաջ անցնելով արձանագրենք, որ Գորիսի կոմունալ տնտեսությունն ուղղակի ամոթալի վիճակում է, որ այդ տնտեսությունը տնօրինվում է տարերայնորեն, ավելի հաճախ՝ քմահաճորեն եւ քաղաքի հեղինակությունը, բնակչության շահերն անտեսելով ու արհամարհելով...

Ճարտանկությունը՝ էջ 4

Կապանի բնակչության մոտ 10%-ը հաշմանդամ. ա՛յ քեզ բան

ԱՆԵՐՇՎԱԾ

Վիճակագրությունն էլ, պարզվում է, ավելորդ գլխացավանք է շար դեպքում: Վերջերս, օրինակ, երբ ուսումնասիրում էինք Կապանի ժողովրդագրական վիճակը, հայտնի դարձավ, որ մոտ 45 հազար բնակչություն ունեցող Կապանում հաշմանդամների թիվը հասնում է 4006-ի: Ընդ որում՝ վերջին չորս տարում աճը տեղի է ունեցել անընդհար: Այսպես՝ 2008-ին Կապանում կար 3424 հաշմանդամ, 2009-ին՝ 3629, 2010-ին՝ 3884, 2011-ին՝ 4017, 2012-ի առաջին կիսամյակի ավարտին՝ 4006 (մինչեւ փարեվերջ այդ թիվը, բնականաբար, կաճի): Ստացվում է, որ քաղաքում փարեկան մոտ 200-ով ավելանում է հաշմանդամների թիվը:

Որքանով տեղյակ ենք՝ այդ առումով, Կապանը Հայաստանում առաջին տեղն է զբաղեցնում համայնքների շարքում:

Ինչո՞ւ է այդպես, ինչո՞վ է պայմանավորված հաշմանդամների թվի կապանյան բուժը:

Պատասխանատու եւ նուրբ այս հարցին չենք շտապում պատասխանել: Մենք պարզապես ակնկալում ենք ՀՀ աշխատանքի եւ սոցիալական հարցերի նախարար Արտեմ Ասատրյանի պարզաբանումը, չէ՞ որ խոսքը հարավ-արեւելյան Հայաստանի ամենախոշոր քաղաքի ժողովրդագրական վիճակի մասին է: Եթե իրոք այդ թվերն արտացոլում են համայնքի բնակչության առողջական վիճակը, ապա Կապանն իրոք հայտնվել է ժողովրդագրական ու առողջապահական լրջագույն սպառնալիքի առջեւ, ինչը պետք է մտահոգի Հայաստանի Հանրապետության քաղաքական բարձրագույն ղեկավարությանը: Իսկ եթե դա իրականության արտացոլանք չէ, իսկ եթե դա մի խումբ ոչ քրիստոնյաների փոքրամասնական հանձնաժողովի նախագահ տիկին Մելադա Դուրյանի պատասխանն առ այն, թե հաշմանդամների քանիսն են (ըստ տարիների՝ 2008թ. սկսած) առաջին անգամ ստացել հաշ-

Արթեմ Ասատրյան, ՀՀ աշխատանքի եւ սոցիալական հարցերի նախարար

մանդամության կարգ, ինչը նոր լույս է սփռում երեւոյթի վրա: Այսպես՝ 2008թ.՝ 270 մարդ, 2009թ.՝ 242 մարդ, 2010թ.՝ 255 մարդ, 2011թ.՝ 276 մարդ, 2012թ. առաջին կիսամյակի դրությամբ՝ 127 մարդ:

ՍԱՍՎԵԼ ԱԼԵՔՍԱՆՅԱՆ

ՖՈՏՈՒՄ

Ճարտանկությունը՝ էջ 2

ՕՉԻ ԶԻ ԶՂԾԾ

Սրաշենի Սուրբ Յովիպիմե եկեղեցին՝ Արցախյան պատերազմի ժամանակ ազդերի կողմից ավերված:

Լուսանկար՝ Ա. Ավետիսյան

Նորից... Հաջողվե՞լ է ղեկավարել... Ասում է՝ դժվար չէր: Մինչ օրս էլ շատ գյուղերում դեռ խնդիրներ կան. այն ժամանակ հողը ու ունեցվածքը սխալ են չափել, սխալ են բաշխել: Սրաշենում նման բան չի եղել: «Ե՛վ մասնագիտությունս օգնեց, ե՛ւ վարչությունում աշխատելու բերումով օրենքներին լավ տեղյակ լինելը. ամենօրյա միատեր, ժողովներ, բացատրական աշխատանք էր կատարվում, բայց ժողովուրդը պատրաստ չէր վերցնել հողը, գյուղտեխնիկան, անասունները, հրաժարվողներ էլ եղան»: Իսկ իր անունը արդեն ենթաշրջանում հայտնի էր որպես «գրագետ, օրենքներն իմացող գյուղապետ», ուս դիմում էին հարցերի դեպքում, ու ինչպես ինքն էր ասում, արդեն որեւէ բան չիմանալու իրավունք չուներ, միշտ հետևում էր ոլորտին առնչվող նորություններին ու փոփոխություններին: Շատ է պետք եկել նաեւ գյուղատնտեսի իր մասնագիտությունը թե կառավարելիս, թե գյուղացիներին տնտեսությունը վարելու համար խորհրդատվությամբ օգնելիս:

Քանի որ տարիներ ի վեր Սրա-

1992-ի օգոստոսի 24-ին «բլինդաժում» 4 սրաշենցի տղա զոհվեց... Հոկտեմբերին դաշտում հարձակում եղավ հովիվների վրա, զոհ եւ վիրավորներ եղան, դրությունը գնալով ավելի էր լարվում: Գյուղապետը Կապանից տրանսպորտ է պահանջել բնակիչներին եվակուացնելու համար, չեն ուղարկել, գյուղատնտեսական աշխատանքների համար ձեռք բերած անձնակազմ վառելիքով մեքենաներ է լիցքավորել ու սարով բնակչության եվակուացիան կազմակերպել: Երբ մի քիչ խաղաղվել է, սրաշենցիները նորից հետ են եկել ու մնացել մինչեւ 1993-ի ապրիլի 10, երբ թշնամին գյուղ է մտել:

«Հարձակվեցին թիկունքի՝ անտառի կողմից, նաեւ՝ ճանապարհով: Պայքարեցինք, բայց չկարողացանք դեմներն առնել, տանկերով եկան մեզ վրա, – պատմում է համայնքի ղեկավարը: – Գյուղը պահում էինք 23 հոգով, բայց միայն 5-6 հոգի զենք ունեինք: Հինգ հետախույզ էլ էր գյուղ եկել մինչ այդ. այսինքն՝ 10 զենք ունեցող՝ 40 հոգու դեմ...»: Տանկերի դեմ (ինքն էլ անձամբ) պայքարել են նմանակներով, վնասել թշնամուն, բայց ուժերն անհավասար էին... Հակառակորդը գիտեր նաեւ գյուղապետարանի, գյուղապետի տան տեղերը եւ դրանք իր աչքի դիմաց էր տանկով ավերվել:

Սահանջել են սարով դեպի Շիկահող, իսկ թշնամին 4-5 ժամ էր մնացել գյուղում, թալանել ու ավերել այն, վառել ու դուրս եկել...

Կյանքը համայնքում վերականգնվեց մեկ տարի հետո: «Բոլորը եկել-ցրվել էին Կապանում, – նշում է Գ.Աղաբեկյանը, – իհարկե, առանց խոսքի ու բացատրական չի լինում, ձգտեցինք վերադարձնել բնակիչներին, մի կերպ մեքենաներ, վառելիք գառ, կազմակերպեցինք, եւ ով ինչ ուներ՝ հավաքեց, հետ եկան, կամաց-կամաց սկսեցին վերականգնել իրենց տները»:

Չես եկան, միգուցե, էլի նրա օրինակին հետեւելով՝ գյուղապետը միշտ նրանց հետ էր ու նույն կերպ տունուտեղ էր կորցրել: Ինքն էլ գրույցում շեշտում է՝ պիտի գնաս, որ հետեւիցդ գան. ամեն գործում է այդպես, ու պատերազմական օրերին էլ նման պահեր են եղել...

Ի դեպ, խաղաղության հաստատումից հետո Գրենյա Աղաբեկյանին գործվում պաշտոն են առաջարկել, կարող էր մնալ քաղաքում, հասնել նրան, ինչին այն ժամանակվա շարժման շատ ակտիվիստներ հասան, հրաժարվել է՝ ավերված գյուղն այդ վիճակում թողնելը դավաճանություն համարելով: «Արդեն կապվել էր գյուղին: Թեեւ մենք 1958-ին էինք Սրաշենից դուրս եկել, ու մինչ 1991-ը գյուղ չի գնացել, բայց երբ եկա, անցա այդ ամենի միջով, պատերազմի թողուցումն ասարեցի, մարդկանց անօգնական վիճակ տեսա...»: Չի կոչումանել՝ համարելով, որ գիտակցորեն իր պարտքն էր կատարել թե՛ փոքր, թե՛ մեծ հայրենիքի համրեպ... Չնայած այս տարիներին առողջությունն է կորցրել եւ գնահատանքի համար չի արել, այդուհանդերձ նշում է, որ գնահատող էլ չկա... Միայն վերջերս Հայկական բանակի 20-ամյակի առթիվ մեդալ ստացավ:

1996թ. գյուղապետ է ընտրվել, աշխատել մինչեւ 1999-ը, հետո երեք տարի Շիկահողի միջնակարգ դպրոցի տնօրենն էր: Այդ տարիներին կարողացել է հասնել նրան, որ վերանորոգվի Շիկահողի դպրոցը շենքը, որտեղ պատերազմական տարիներին զինվորականներն էին, ու այն քարուքարեղ էր եղել:

2002-ից մինչ հիմա կրկին Սրաշենի համայնքապետն է: Աշնանը կայանալիք հերթական ՏԻՄ ընտրություններին թեկնածությունը չի Շարունակությունը՝ էջ 8

Գյուղապետությունից մինչեւ ինքնապաշտպանություն ու ՏԻՄ ղեկավար

Կապանի սահմանամերձ ու դեռ պատերազմի հետեւանքներն իր վրա կրող Սրաշեն գյուղի ղեկավար Գրենյա Աղաբեկյանը, ով արդեն բուրեղ է 60-ամյակը, թերեւս այն եզակի քաղաքաբնակներից է, որ ժամանակին թողել է քաղաքի բարեկեցիկ կյանքը, գնահատված մասնագետի խոստումնալից աշխատանքն ու կարիերայում առաջընթացի հնարավորությունը եւ արդեն 20 տարուց ավելի հասարակական կյանքում: Անկախության համար շարժման մասնակից կապանցիների շարքում էր հայտնի նրա անունը, իսկ արդեն պատերազմական գործողությունների ընթացքում սահմանների ինքնապաշտպանությունը կազմակերպողի անունը հայտնի էր ոչ միայն Շավի ենթաշրջանում...

Գրենյա Աղաբեկյան, Սրաշենի գյուղապետ

վոր գյուղատնտես: 1979-1980թթ. ագրոքիմիկ է աշխատել 37 ագրոքիմ լաբորատորիայում, 1980-1983թթ. «Հայգյուղքիմիայում» բույսերի պաշտպանության գլխավոր գյուղատնտես է եղել: 1983-1991թթ. աշխատել է Ղափանի շրջտնտեսի գործկոմի գյուղվարչությունում՝ գլխավոր տնտեսագետ, ֆինանսիստ:

Թեեւ ընտրած մասնագիտությունն «ապաքաղաքական» էր, անտարբեր չէր շուրջը կատարվողի համրեպ, ակտիվ եւ կազմակերպիչ է եղել բոլոր աշխատավայրերում: Եվ չնայած գործկոմի շենքում գտնվելուն, երբ ԽՍՀՄ-ից անկախանալու համար պայքարի ալիքը նաեւ Կապան հասավ, շարժման ակտիվիստներից մեկը Գրենյա Աղաբեկյանն էր: «Երբ տարիների հեռվից ենք նայում խորհրդային կարգերին, դրական բաներ էլ կային, բայց բացասականն էլ էր շատ. այդ բացասականի դեմ էինք պայքարում: Իհարկե, սկզբում հեշտ ու հանգիստ չընդունվեց պայքարը», – հիշում է նա: Այն ժամանակ «ապստամբների» համար շտաբ էր ծառայում Կապանի հայտնի «75» շենքում գտնվող շախմատի տունը: Պարոն Աղաբեկյանը նշում է այդտեղ հավաքվողներին, որոնց անուններն իշխանափոխությունից հետո

Կապանում հայտնի դարձան՝ լուրջ պաշտոններ ու դիրքեր գրաված, կարողություններ դիզած մարդիկ են... Իրեն այլ՝ ավելի քաղաքաբնակ, ու կողքից նայողի համար, միգուցե, այսօր ոչինչ չհասցրած ճանապարհի բաժին ընկավ... «Երեւի մի քանի հոգու նաեւ դուր չեկավ իմ ակտիվությունն ու իմացության մակարդակը, որն ինձ ինչ-ինչ աստիճաններով ավելի վերեւ կտաներ: Այն ժամանակ էլ արդեն սահմաններում, նաեւ մեր գյուղի, անհանգիստ էր, բացի դրանից, գյուղերը պիտի բաժանվեին՝ ամեն մեկն իր ունեցվածքով, սեփականաշնորհում պիտի լիներ, այնտեղ տիրություն անող էր պետք, ուղղությունս դեպի գյուղ փոխեցին»: 1991-ին Սրաշենում գյուղտնտեսի նախագահ ընտրվեց, գյուղը բաժանվեց Շիկահողի սովխոզից: Կարողացավ գյուղին հասանելիքը վերցնել՝ հողեր, գյուղտեխնիկա, ակտիվներ, մեխանիզմներ եւ այլն, սկսեցին առանձին աշխատել:

Այսպես ասած, հեղափոխական շրջանում 33 տարի գյուղից բացակայած մարդն այնտեղ վերադարձավ. իսկ Սրաշենում՝ պատերազմական վիճակ, անհանգիստ սահմաններ, առանձնացում վերադաս տնտեսությունից, գյուղացու համար նորություն՝ սեփականաշ-

ՕՉԻ ԶԻ ԶԾԾԻ ԵՉԾԾՍՍՍՅԱԵՍ ՂԱՁՕԹԵ ԹՉԾՉԾ

Քաջարան գյուղի խնդիրը, որ սառեցվել էր Նախընտրական շրջանում, կրկին օրակարգում է

«ՔՐՈՆԻՍԵՏ մայնինգ» ԲԸ հայտարարությունը Քաջարան գյուղի եւ հարակից տարածքներին առնչվող խնդիրների վերաբերյալ

Հարգելի քաղաքացիներ
«ՔՐՈՆԻՍԵՏ մայնինգ» ընկերությունը, որպես «Ջանգեզուրի պղնձամոլիբդենային կոմբինատ» ՓԲ ընկերության հիմնական բաժնետեր, անհրաժեշտ է համարում իր դիրքորոշումը ներկայացնել ՀՀ կառավարության որոշմամբ Սյունիքի մարզի որոշ տարածքների նկատմամբ բացառիկ գերակա հանրային շահ ճանաչելու եւ այդ տարածքները ԶՊՄԿ-ին տրամադրելու շուրջ ծագած իրավիճակի կապակցությամբ:

մայնքի բնակչության համար ապահովում է միջին հանրապետականից բարձր կենսամակարդակ:
Ավելորդ չենք համարում նաեւ նշել, որ կոմբինատի կողմից արտադրվող մոլիբդենի խտանյութն ամբողջությամբ վերամշակվում է Հայաստանում՝ Երեւանում գտնվող ձեռնարկությունների կողմից, որոնք իրենց հերթին ունեն մոտ 1000 աշխատակից: Այսպիսով, անվիճարկելի է, որ ԶՊՄԿ-ն, ինչպես Սյունիքի տարածաշրջանի, այնպես էլ որչ հանրապետության տնտեսական կայունության եւ շարունակական զարգացման երաշխիքներից մեկն է:

ՍԵՐՍ ԳԱՐՏՆԻ ԹՈՂՄԱ, ՄԱՍ 2

Ապրիլի 14-ին «ՔՐՈՆԻՍԵՏ Մայնինգ» ընկերությունը, որպես «Ջանգեզուրի պղնձամոլիբդենային կոմբինատ» ՓԲ ընկերության հիմնական բաժնետեր, հանդես էր եկել հայտարարությամբ, որով անհրաժեշտ էր համարել ներկայացնել իր դիրքորոշումը ՀՀ կառավարության որոշմամբ Սյունիքի մարզի որոշ տարածքների նկատմամբ բացառիկ գերակա հանրային շահ ճանաչելու եւ այդ տարածքները ԶՊՄԿ-ին տրամադրելու շուրջ ծագած իրավիճակի կապակցությամբ:

Ի պատասխան այս հայտարարության Քաջարանի գյուղապետ Ռաֆիկ Աբայանն ասաց. «Սուտ է այդ

ամենը, իրենք ոչինչ չեն անում ոչ Քաջարան գյուղի, ոչ էլ քաղաքի համար: Մեզ հ'ըն, թե երեւանյան հիմնարկություններում 1000 աշխատատեղ են բացում, այդ կոմբինատը Քաջարանում է եւ ոչ թե Երեւանում: Բարձր աշխատավարձի մասին հավաստումներն էլ կապ չունեն իրականության եւ Քաջարան գյուղի հետ»: Իսկ Քաջարան գյուղի տարածքում հանքի հնարավոր շահագործման մասին նա ասաց. «Մենք պայքարել ենք եւ կշարունակենք պայքարել: Նախագահն ասել է, որ չի թողնի մեր գյուղը քանդել, ինքը մեզ հետ է»: Ռաֆիկ Աբայանը պարզաբանում է. «Նախագահին ասել եմ, որ մենք իր կողքին ենք, որովհետեւ ինքն էլ իր հերթին խոստացել է, որ թույլ չի տա ոչ մեկը մեր գյուղը քանդել: «Ես երկրում նախագահից ավելի բարձր մարդ կա», ես հավատում եմ իմ նախագահին: Այս ամբողջ ժամանակ մենք սպասում էինք նախագահի խոսքին, որն ի վերջո հստակ հնչեց», - ասաց նա: Իսկ համայնքի ծայրերի մեծամասնությունը ս.թ. մայիսի 6-ին Հանրապետականին տալու փաստը պարզաբանեց այսպես. «Քվեարկել ենք Հանրապետականին օգտին, մեր նախագահի խոսքին ինչքան ծայր կարողացել է՝ տվել ենք»: Թե երբ կգնա նախագահի հետ հանդիպման Ռաֆիկ Աբայանը, դեռ չի որոշել, բայց հաստատապես ասաց. «Իհարկե, գնալու եմ, եթե Սերժ Սարգսյանը կանչել է, պիտի անպայման գնամ, բայց ե՛րբ, դա դեռ չգիտեմ»:
ԱՐԱՎՆԻ ՆԱՎԱՍՏՐԴՅԱՆ

ԶՊՄԿ-ի բաժնետերերի որոշմամբ՝ տարեցտարի զգալի միջոցներ են տրամադրվում (ոչ պակաս, քան 3 մլրդ ՀՀ դրամ) սոցիալական ծրագրերի ֆինանսավորման համար, որոնք իրականացվում են Հայաստանի ողջ տարածքում: Հաշվի առնելով ԶՊՄԿ աշխատակիցների անգնահատելի ներդրումը, բաժնետերերն ընկերության տարեկան զուտ շահույթի 5%-ն ուղղում են ընկերության աշխատակիցների պարգևավճարների ֆոնդին, որի արդյունքում ԶՊՄԿ-ի ողջ աշխատակազմն ուղղակիորեն դառնում է ձեռնարկության հաջողությունների շահառու:

Ամփոփելով ասվածը, ցանկանում ենք լայն հասարակության ուշադրությունը հրավիրել այն փաստի վրա, որ գործող հանքի ընդլայնումը բացառապես պայմանավորված է ԶՊՄԿ գործունեության երկարաժամկետ պլանավորմամբ եւ նախատեսված է թե խորիքային շրջանի նախագծերով, եւ թե գործող կոմբինատի գործունեությունը ոչ միայն չի նպաստում բնակչության արտագաղթին, այլ՝ հակառակը, ռազմավարական նշանակություն ունի սահմանափակ շրջանի ամրապնդման եւ տնտեսական զարգացման համար: ԶՊՄԿ-ի եւ տեղական ենթակապալառու կազմակերպությունների հարգարվիր աշխատակիցները կոմբինատում կայուն եւ երաշխավորված եկամուտ ունենալու շնորհիվ, իրենց եւ զավակների ապագան կապում են հայրենիքի հետ: Ձեռավորվել է գործում է մասնագիտական բարձր պատրաստվածություն ունեցող աշխատակազմ, մարդիկ կապված են իրենց աշխատանքային կոլեկտիվին, մասնագիտական ժառանգորդության սկզբունքով շատ ընտանիքների համար կոմբինատը դարձել է հարազատ օջախ: ԶՊՄԿ-ն այսօր իր աշխատակիցների հպարտությունն է, եւ անվիճելի է նրա համազգային նշանակությունը: Մենք համապատասխան տարածքների նկատմամբ բացառիկ գերակա հանրային շահ ճանաչելու փաստը համարում ենք լիովին հիմնավորված, որը երաշխավորելու է Հայաստանի արդյունաբերական հսկայի՝ ԶՊՄԿ-ի հետագա շարունակական աշխատանքը:

Միաժամանակ ցանկանում ենք նշել, որ թեեւ վերոհիշյալ խնդրի վերաբերյալ տարբեր հասարակական կազմակերպությունների եւ անձանց կողմից բարձրացվող հարցերը եւ արվող եզրահանգումները ոչ միշտ են կրում կառուցողական բնույթ եւ հաճախ մուլտիսկալերներ չունեն իրերի իրական դրության հետ, այնուամենայնիվ, մենք ողջունում ենք կառուցողական քննադատությունը եւ քննարկումները բոլոր շահագրգիռ կողմերի հետ՝ խնդիրների հնարավոր հանգուցալուծումներն ապահովելու համար, գիտակցելով, որ քաղաքացիական հասարակության նման ակտիվությունը պայմանավորված է Հայաստանի Հանրապետության տնտեսական զարգացման գործում էական նշանակություն ունեցող ձեռնարկության գործունեության մտահոգությամբ:

Եզրափակելով՝ նշենք, որ «ՔՐՈՆԻՍԵՏ մայնինգ» ընկերությունը վերահաստատում է իր դիրքորոշումը՝ խնդիրները լուծել քաղաքացիների իրավունքների պաշտպանության եւ ժողովրդավարության սկզբունքով: ԶՊՄԿ-ի տնօրինությունը բաժնետերերի կողմից լիազորված է, հաշվի առնելով կողմերի օրինական շահերն ու իրավունքները, փնտրել փոխդիջումային լուծումներ:
ՀՀ-ում «ՔՐՈՆԻՍԵՏ մայնինգ» ԲԸ-ի ներկայացուցչություն

■ այդ տարածքների նկատմամբ բացառիկ գերակա հանրային շահի ճանաչումը եւ դրանց հանձնումը մասնավոր հանքարդյունաբերական ընկերությանը իրավաչափ չէ,
■ Քաջարան համայնքի բնակիչների տեղահանումը կնպաստի ՀՀ-ից արտագաղթին, ինչպես նաեւ սահմանները գոտու բնակավայրերի թուլացմանը,
■ արդյունահանման տարածքների ընդլայնումը պայմանավորված է ոչ թե արտադրական անհրաժեշտությամբ, այլ միայն նպատակ է հետապնդում ավելացնել ընկերության շահույթը:
«Ջանգեզուրի պղնձամոլիբդենային կոմբինատը» հիմնադրվել է 1951թ.՝ Քաջարանի հանքավայրը շահագործելու նպատակով: Քաջարանի հանքավայրը ներառում է ներկայիս շահագործվող հանքը, ինչպես նաեւ Ողջի գետի ձախ ավին գտնվող տարածքները, որտեղ եւ տեղակայված է Քաջարան գյուղը: Գետի հոսանքն ի վար տեղակայված է կոմբինատը եւ Քաջարան քաղաքը, որն ունի շուրջ 7000 բնակչություն:
ԶՊՄԿ-ն Հայաստանի Հանրապետության առաջատար արդյունաբերական ընկերություն է, որի արտադրանքն իրացվում է արտաքին շուկաներում, ինչի արդյունքում ապահովվում է հանրապետության արտադրության ներհոսքի զգալի մասը: Միաժամանակ, արտաքին շուկաներում ձեռք բերված ֆինանսական միջոցները ծախսվում են Հայաստանում՝ նպաստելով ՀՀ տնտեսության զարգացմանը: Օրինակ, 2011թ. ընթացքում կոմբինատն իր կենսագործունեությունն ապահովելու նպատակով տեղական 347 ընկերությունների հետ կնքել է ապրանքների ձեռքբերման եւ ծառայությունների մատուցման շուրջ 44.2 մլրդ ՀՀ դրամի պայմանագրեր եւ գործարքներ: Կոմբինատը ներկայում ունենալով 3200 աշխատակից, Քաջարան քաղաքի համար, ըստ էության, հանդիսանալով քաղաք ձեռավորող ձեռնարկություն, իր աշխատակիցների, նրանց ընտանիքի անդամների, ասել է թե՛ հա-

Մեզ համար առաջնահերթությունների շարքում է թիզոնի սոցիալական պատասխանատվության խնդիրը: Ֆինանսատնտեսական ճգնաժամի ժամը տարիներին բաժնետերերը, ինչպես նաեւ՝ ԶՊՄԿ-ի տնօրինությունը, համայնքներում ունեցած ողջ ներուժը եւ հնարավորությունները, ապահովել են կոմբինատի բնականոն եւ անփափան

աշխատանքը: Ի տարբերություն ոչ միայն Հայաստանում, այլեւ արտերկրում գործող շատ հանքարդյունաբերական ընկերությունների, մեզ հաջողվել է մուլտիսկալ մետաղների գների աննախադեպ անկման պարագայում պահպանել բոլոր աշխատատեղերը եւ սովորականի նման, առանց ուշացումների, վճարել աշխատավարձ:

